

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Historii
Studenckie Koło Naukowe Historyków

Nasze Historie

21 (2023)

Poznań 2023

Zarząd Studenckiego Koła Naukowego Historyków UAM im. prof. Gerarda Labudy

Jakub Kania (prezes), Zuzanna Szymczak (wiceprezeska), Franciszek Leonarczyk (sekretarz), Dominika Wnuczko (koordynatorka ds. mediów społecznościowych), Milo Ostalski (osoba redaktorska czasopisma „Nasze Historie”)

NASZE HISTORIE – Rocznik Studenckiego Koła Naukowego Historyków UAM im. prof. Gerarda Labudy

Redakcja: Milo Ostalski (naczelnia osoba redaktorska), Dominika Wnuczko (zastępczyni redaktora naczelnego), Zuzanna Lisek (b. redaktorka naczelnia)

Redakcja językowa i korekta: Koło Edytorów „Trantiput!” — Małgorzata Biernacka, Wiktoria Duda, Dalila Flicińska, Sandra Kaczmarek, Aleksandra Konieczna, Barbara Lamorska, Natalia Mika, Dominika Mróz, Alicja Nowakowska, Marta Puzio, Zofia Żywiłowska

Recenzja naukowa: dr Andrzej Ćwiek, prof. UAM dr hab. Igor Kraszewski, prof. UAM dr hab. Maria Musielak, prof. UAM dr hab. Małgorzata Praczyk, prof. UAM dr hab. Dariusz Andrzej Sikorski, prof. dr hab. Dorota Skotareczak, prof. UAM dr hab. Witold Tyborowski, prof. dr hab. Michał Zwierzykowski

Wersją pierwotną (referencyjną) czasopisma jest wersja papierowa

ADRES REDAKCJI

„Nasze Historie”
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 7
61-614 Poznań

Okładka: Agnieszka Juraszczyk

Na okładce panorama Norymbergi z *Kroniki świata* (zob. s. 60).

Opracowanie ilustracji: Liliana Bether

Skład: Hanna Kossak-Nowocień

ISBN 978-83-67284-35-6

ISSN 1233-4979

WYDZIAŁ HISTORII UAM

ul. Uniwersytetu Poznańskiego 7

61-614 Poznań

tel. 61 829 14 64

e-mail: whwydawnictwo@amu.edu.pl

www.historia.amu.edu.pl

Spis treści

<i>Wstęp</i> (MIŁO OSTALSKI)	7
STUDIA	
PATRYK GRANCOW <i>Kraina tajemnic, sekretów oraz osobliwości — u źródeł recepcji starożytnego Egiptu</i>	11
SZYMON ŁUCZAK <i>Sposób przedstawienia dywinacji przez Tukidydesa ze względu na autorytet wyroczni oraz wróżbiarza</i>	27
TYMOTEUSZ LIS <i>Obraz miasta średniowiecznego w świetle drzeworytów z Liber chronicarum</i> . . .	51
MICHAŁ KŁOS <i>Opozycja wobec przekazania kurateli nad lennem pruskim Hohenzollernom brandenburskim na sejmie warszawskim w 1605 roku — przyczyny porażki</i>	79
OLIWIER IWANICKI <i>Sprzedaż urzędów w Rzeczypospolitej Obojga Narodów od XVI do XVIII wieku</i> . .	97
JAKUB RATAJCZYK <i>Dwie wizje przeszłości. Norweskie kino historyczne wobec niemieckiej okupacji 1940–1945</i>	109
JAKUB RATAJCZYK <i>Recepcja mitu arturiańskiego w amerykańskiej kinematografii lat 50</i>	125
JUSTYNA BIAŁEK <i>Filmowe reprezentacje Starożytnego Bliskiego Wschodu</i>	139
RECENZJE	
MATEUSZ ZIÓŁKOWSKI <i>Recenzja: Filip II. Król nieprzezorny. Nowa biografia — Geoffrey Parker, Warszawa 2021</i>	147

Contents

<i>Introduction</i> (MIŁO OSTALSKI)	7
---	---

STUDIES

PATRYK GRANCOW <i>A land of secrets, mysteries and curiosities: at the origins of the reception of ancient Egypt.</i>	11
SZYMON ŁUCZAK <i>Divination's representation by Thucydides due to authority of oracle and seer</i>	27
TYMOTEUSZ LIS <i>The image of a medieval city in the light of woodcuts from Liber chronicarum</i>	51
MICHAŁ KŁOS <i>Opposition to the transfer of guardianship over the Prussian fief to the Brandenburg Hohenzollerns at the Warsaw Sejm in 1605: reasons for failure</i>	79
OLIWIER IWANICKI <i>Sale of offices in the Polish-Lithuanian Commonwealth from the 16th to the 18th century.</i>	97
JAKUB RATAJCZYK <i>Two visions of the past. Norwegian historical cinema towards the German occupation 1940–1945</i>	109
JAKUB RATAJCZYK <i>Reception of the Arthurian myth in American 1950s cinematography</i>	125
JUSTYNA BIAŁEK <i>Cinematic representations of the Ancient Near East</i>	139

REVIEWS

MATEUSZ ZIÓŁKOWSKI <i>Review of: Imprudent King. The New Life of Philip II by Geoffrey Parker, Warsaw 2021</i>	147
---	-----

Wstęp Introduction

Tegoroczny tom czasopisma „Nasze Historie” jest wyjątkowy z różnych powodów. Przede wszystkim prace nad nim i jego wydanie zbliżają nas do nadchodzącej 30. rocznicy naszego czasopisma! W tym czasie wydaliśmy kilkadziesiąt artykułów i recenzji, pracowaliśmy z wieloma autorkami i autorami, którzy osiągnęli dalsze sukcesy. Dziś wielu z nich kontynuuje swoją działalność naukową na naszym uniwersytecie, lecz już nie jako studenci, a doktoranci, doktorowie i profesorowie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Na niniejszy tom składają się teksty nadesłane w latach 2022–2023 przez osoby studiujące na naszej uczelni, ale również przez młodych badaczy z innych ośrodków.

Kontynuujemy pozytywne zmiany, wprowadzone w poprzednim tomie czasopisma „Nasze Historie”, zmierzające do podnoszenia jego poziomu naukowego. Obok prac umieściliśmy noty biograficzne, tytuły, streszczenia oraz słowa kluczowe w języku polskim i angielskim, a także uzyskaliśmy zgodę autorów na zamieszczenie ich adresów mailowych, celem ułatwienia kontaktu między autorami a czytelnikami. Mamy nadzieję, że te rozwiązania ułatwią nawigację po czasopiśmie i pomogą w dalszym badaniu i opracowywaniu tematów zebranych w tegorocznym tomie.

Niniejsze wydanie zawiera osiem artykułów i jedną recenzję. Teksty składające się na tegoroczny tom stanowią przekrój różnorodnej tematyki, od starożytności po czasy współczesne. Wśród tekstów zawartych w niniejszym tomie znajdziemy przede wszystkim analizy recepcji zjawisk historycznych. Wskazuje to być może, że temat obrazu historii na przestrzeni dziejów jest atrakcyjnym polem badawczym dla osób studenckich, które inspiruje do podejmowania samodzielnej pracy naukowej.

Oddany w Państwa ręce tom otwiera artykuł Patryka Grancowa pt. *Kraina tajemnic, sekretów oraz osobliwości — u źródeł recepcji starożytnego Egiptu*. Autor postawił w nim za cel przeanalizowanie, jak Grecy i Rzymianie postrzegali i rozumieли obyczajowość starożytnych Egipcjan, i jak wpłynęli na późniejszą znajomość tej cywilizacji.

Autorem drugiego tekstu dotyczącego historii antycznej jest Szymon Łuczak. Artykuł został zatytułowany *Sposób przedstawienia dywinacji przez Tukidydesa ze względu na autorytet wyroczni oraz wróżbiarza*. Tekst jest przede wszystkim poświęcony analizie fragmentów dotyczących dywinacji i polemice z tezą, że Tukidydes bezwzględnie odrzuca ją w każdej postaci.

Pasjonatów mediewistyki z pewnością zainteresuje artykuł Tymoteusza Lisa pt. *Obraz miasta średniowiecznego w świetle drzeworytów z „Liber chronicarum”*. Autor podjął próbę analizy przedstawienia typowego miasta średniowiecznego wykreowanego przez autorów drzeworytów z *Liber chronicarum*. Pracę wyróżnia intensywna eksploatacja wartościowego materiału ikonograficznego.

Następne dwa teksty wprowadzają nas w czasy nowożytne. Oliwier Iwanicki w artykule *Sprzedaż urzędów w Rzeczypospolitej Obojga Narodów od XVI do XVIII wieku* podaje i analizuje przykłady, które świadczą o praktyce sprzedawania urzędów w Rzeczypospolitej, a także opisuje metody zakupu, starając się nakreślić je na tle podobnych zjawisk w innych krajach europejskich.

Pozostając w epoce, Michał Kłós przygotował tekst zatytułowany *Opozycja wobec przekazania kurateli nad lennem pruskim Hohenzollernom brandenburskim na sejmie warszawskim w 1605 roku — przyczyny porażki*. Autor podjął się analizy działań opozycji parlamentarnej za panowania Zygmunta III Wazy, która występowała przeciwko przekazaniu kurateli nad Albrechtem Hohenzollernem elektorskiej linii dynastii. To szczegółowe zagadnienie pozwala szerzej spojrzeć na mechanizmy staropolskiego parlamentaryzmu, także powierzchownie krytykowanego prawa do sprzeciwu.

Dwa kolejne artykuły zostały napisane przez Jakuba Ratajczyka. Ich kolejność, tak jak w przypadku innych tekstów zebranych w niniejszym tomie, została określona według porządku chronologicznego. Tym samym pierwszym tekstem J. Ratajczyka w tegorocznym wydaniu jest artykuł zatytułowany *Dwie wizje przeszłości. Norweskie kino historyczne wobec niemieckiej okupacji 1940–1945*. Autor podjął refleksję nad rolą kina historycznego w kreowaniu wyobrażenia o czasach drugiej wojny światowej w Norwegii i poruszył zagadnienie kontrowersyjnych epizodów z norweskiej historii tego okresu. Drugi artykuł pt. *Recepcja mitu arturiańskiego w amerykańskiej kinematografii lat 50.* został przede wszystkim poświęcony filmowym adaptacjom mitów i legend arturiańskich oraz poddał szczegółowej analizie film *The Black Knight* z 1954 r.

Pozostając przy temacie XX-wiecznej kinematografii, kolejny tekst w niniejszym tomie został napisany przez Justynę Białek. Autorka artykułu *Filmowe reprezentacje Starożytnego Bliskiego Wschodu* zwróciła uwagę na filmową prezentację starożytności i Orientu, i rolę Innego. W pracy przeanalizowano, jak wybrane produkcje wpływały na świadomość historyczną widza.

Ostatnim tekstem w niniejszym tomie jest recenzja przygotowana przez Mateusza Ziółkowskiego. Dotyczy niedawno wydanej w polskim tłumaczeniu książki Geoffreya Parkera pt. *Filip II. Król nieprzezorny. Nowa biografia*.

Po krótkim omówieniu tekstów pragnę podziękować osobom, których zaangażowanie umożliwiło nam wydanie niniejszego tomu. W pierwszej kolejności dziękuję prof. dr hab. Józefowi Doboszowi, dziekanowi Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i prodziekanom: prof. UAM dr hab. Katarzynie Balbuzie, prof. UAM dr hab. Maciejowi Michalskiemu i prof. UAM dr hab. Przemysławowi Matusikowi za wsparcie naukowej aktywności studentów. Dziękuję również prof. UAM dr hab. Igorowi Kraszewskiemu, opiekunowi SKNH UAM

---

i „Naszycy Historii”, za okazane wsparcie i zaangażowanie. Dziękuję wszystkim recenzentom naukowym za poświęcony czas i wszelkie uwagi kierowane do autorek i autorów. Podziękowania należą się także poprzednim redaktorkom, Zuzannie Lisek i Darii Gronostaj, bez których pracy na rzecz czasopisma i dobrych rad, niniejszy tom nie mógłby się ukazać. Na uznanie zasługuje również sumienność obecnej zastępczyni osoby redaktorskiej, Dominiki Wnuczko, z którą dzielę obowiązki. Dziękuję także Kołu Edytorów „Trantiputl” za pomyślną współpracę, czas i energię włożoną w korektę tekstów. Dziękuję autorkom i autorom, którzy nam zaufali i zapraszam do dalszej współpracy. Liczę na to, że różnorodność poruszanych tematów i ich oryginalne ujęcia zachęcą osoby, które rozważają debiutowanie na łamach naszego czasopisma. Na koniec dziękuję Wam, Drodzy Czytelnicy i zapraszam do lektury. Mam nadzieję, że zebrane w niniejszym tomie teksty ocenicie jako wartościowe i odkrywcze.

Osoba redaktorska studenckiego czasopisma naukowego „Nasze Historie”

Milo Ostalski